

תאריך: 13 במרץ, 2008
סימוכין: 833413

אל: לקוחות המשרד

חוזר לקוחות
מס' 6.2008

א.ג.נ.,

הנדון: ביטול חוק התיאומים בשל אינפלציה החל משנת המס 2008

1. כללי

ביום 6 במרס 2008 פורסם בספר החוקים 2136 חוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה) (תיקון מס' 20), התשס"ח – 2008 (להלן: "התיקון"), לפיו - חוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה), התשמ"ה-1985 (להלן: "החוק" או "חוק התיאומים") יחול עד תום שנת המס 2007 בלבד. המשמעות הינה ביטולו של החוק החל משנת המס 2008, בכפוף להוראות מעבר שנקבעו.

הוראות המעבר מתייחסות, בין היתר, לנושאים הבאים: דרך חישוב ניכוי נוסף בשל פחת בהתאם לסעיפים 3 ו-18 לחוק; דרך החישוב של הפסד ריאלי לפי סעיף 9(ג) לחוק; קיזוז יתרת ניכוי בשל אינפלציה שלא נוכתה בשנת 2007 ועוד.

כמו כן, מי שזכאי להגיש דוחות מס דולריים לפי "התקנות הדולריות", יוכל בשנת המס 2008 להודיע על כך תוך 90 ימים מתחילת שנת המס, במקום 30 יום מתחילת שנת המס.

במסגרת התיקון, בוצע גם תיקון למספר סעיפים בפקודת מס הכנסה, שהמשמעותי שבהם הינו החלפת הנוסח של סעיף 3(י) לפקודה המתייחס להלוואה שניתנת ללא ריבית או בריבית נמוכה מהשיעור שנקבע בתקנות. לשינוי זה, ביחד עם ביטול ההגנה האינפלציונית על ההון המושקע, ישנה השפעה משמעותית על תכנון המבנה המימוני של הפעילות העסקית.

כן נקבעו תיקונים גם לחוק מס ערך מוסף ולחוק מיסוי מקרקעין.

תחילתו של התיקון הינה מיום 1 בינואר 2008 (פרט לתיקונים בחוק מע"מ- ראה בהמשך).

2. ביטול חוק התיאומים החל משנת 2008 והוראות המעבר

הרקע לביטול- מטרתו של חוק התיאומים הייתה לנטרל את השפעות האינפלציה בחישוב ההכנסה החייבת של נישום, כך שלאחר ביצוע ההתאמות על פי החוק, תתקבל ההכנסה במונחים ריאליים. הנימוק העיקרי לביטולו של חוק התיאומים משנת 2008 ואילך נעוץ בשיעורי האינפלציה הנמוכים בשנים האחרונות, ובציפייה כי יישארו נמוכים גם בעתיד. כאשר האינפלציה נמוכה, השפעת התיאום לאינפלציה היא שולית, מעוותת ואין הצדקה לעלויות ולטרחה הכרוכות ביישום הוראות החוק. חוק התיאומים חוקק כדי לתת מענה לבעיית האינפלציה הגבוהה במשק הישראלי. משנפתרה הבעיה, אין עוד מקום לחקיקה המותאמת לאינפלציה גבוהה. בנוסף לכך, בשיעורי אינפלציה נמוכים, פוחתת ההתאמה בין מדד המחירים לצרכן לבין עליית המחירים במגזרים מסוימים ו/או לבין השקעות במטבע חוץ, ולכן ההתאמה למדד המחירים לצרכן היא שיטה פחות מדויקת היום מאשר בשנות השמונים, שבהן האינפלציה הייתה של מאות אחוזים בשנה.

על פי התיקון כאמור, חוק התיאומים יחול עד תום שנת המס 2007, בכפוף להוראות המעבר לגבי תום התחולה (באמצעות הוספת סעיף 33א לחוק), שעיקרן יפורט להלן.

2.1 סעיפים 1, 2, 15 ו-24, והתוספות לחוק ימשיכו להיות בתוקף גם בשנת 2008 ואילך, ככל שהם נוגעים להוראות הממשיכות לחול לפי הוראות המעבר. מדובר בסעיפים כלליים המגדירים מונחים המופיעים בהוראות המעבר, או המבהירים על אילו גופים ועל אילו הכנסות חלות הוראות המעבר.

2.2 סעיף 3 לחוק לגבי ניכוי נוסף בשל פחת - התקנות לפי סעיף 3(א), בנוגע לשיעורי פחת, דהיינו תקנות מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה) (שיעורי פחת), התשמ"ו-1986 תמשכנה לחול. מכוח תקנות אלו מוענק, בין היתר, שיעור פחת גבוה יותר לצידוד של חברה תעשייתית, בהתאם למספר המשמרות בהן הוא פועל.

סעיף 3(ב) עד (ה) הקובעים את ההוראות להתרת ניכוי נוסף בשל פחת, ימשיכו לחול לגבי נכסים קבועים שהיו נכסים קבועים בידי הנישום לפחות באחת משנות המס 2002 עד 2007, אולם שערור הפחת יבוצע רק עד תום שנת המס 2007, מאחר שבשל נכסים אלה חויב הנישום על תוספת בשל אינפלציה, בתקופה שמרכישת הנכס ועד תום שנת המס 2007.

2.3 סעיף 18(א)1, 18(ב)2 ו-18(ב)3 בנוגע לניכוי נוסף בשל פחת לנישום שהוחל עליו פרק ג' לחוק – הסעיפים הנ"ל ימשיכו לחול לגבי נכסים קבועים שבידי הנישום שהיו בידי בתום שנת המס

2007 ואולם סכום הפחת יתואם עד תום שנת המס 2007. את הסכום המתקבל כבר אין לתאם לפי חצי משיעור עליית המדד. סעיף 18(ג) והתקנות לפיו ימשיכו לחול לגבי מטע ונכסים נכסים קבועים שבידי הנישום המשמשים בייצור הכנסה ממטע שהיו בידי באחת משנות המס 2002 עד 2007.

2.4 סעיף 7 לחוק לגבי יתרת הניכוי בשל אינפלציה - יתרת הניכוי בשל אינפלציה לפי סעיף 7(ב) לחוק, שלא נוכחה בשנת המס 2007, תנוכה מההכנסה בשנת המס 2008¹. הפסד שנוצר מניכוי כאמור, ייחשב כהפסד מעסק.

לגבי קבלנים - סכום הניכוי בשל אינפלציה שנזקף, לפי סעיף 7(ה), ליחידות עבודה או קרקע שהן מלאי עסקי יתואם עד שנת המס 2007 במקום עד יום המכירה, וינוכה מההכנסה ממכירתן של אותן יחידות בשנת המס שבה דווחה המכירה.

2.5 סעיף 9(ג) לחוק לגבי הפסד ריאלי - הסעיף מתיר הפסד ריאלי במכירת נכס קבוע בר פחת שאינו רכב פרטי ובמכירת נייר ערך שהוא נכס קבוע. סעיף זה ימשיך לחול לגבי נכסים קבועים כאמור, שהיו נכסים קבועים בידי הנישום בתום שנת המס 2007. אולם ההפסד הריאלי יחושב על ידי תיאום עד תום שנת המס 2007 במקום עד ליום המכירה.

2.6 סעיף 11(א) לחוק קובע כי הוצאות ריבית על הון ששימש לרכישת נכס קבוע, לפני שהנכס החל לשמש בייצור הכנסה, יותרו בניכוי, בכפוף למגבלות הקבועות בסעיף זה. סעיף 11(ב) לחוק קובע, שסכום הריבית לא יתווסף למחיר המקורי של הנכס לצורך חישוב פחת ורווח הון, על מנת למנוע כפל הוצאה. סעיף 11(ב) ימשיך לחול לגבי ריבית שהותרה בניכוי עד תום שנת המס 2007.

2.7 סעיף 12(א) עד (ג) לחוק קובע ניכוי בנוגע למכירת נכס שמכירתו נחשבת להכנסה עסקית ושהיה נכס מוגן או נכס קבוע. הסעיף ימשיך לחול ואולם, התיאום למדד לא יהיה עד תום שנת המס כאמור בסעיף 12(א) ולא עד חודש מכירת הנכס כאמור בסעיף 12(ב), אלא עד תום שנת המס 2007.

2.8 סעיף 20 לחוק – סעיפי סנקציה לנישום שפנקסיו אינם קבילים או שלא נוהלו כדין ימשיכו לחול, בשינויים מסוימים שפורטו בתקון.

¹ ואולם, אם ההכנסה החייבת בשנת המס 2008 כללה הכנסה שהיא סכום אינפלציוני לפי סעיף 88 לפקודה, או לפי סעיף 47 לחוק מס שבח, או לפי פרק שביעי 1 לחוק לעידוד השקעות הון, רשאי הנישום לא לנכות מהכנסות אלו את יתרת הניכוי.

2.9 סעיף 25(א) לחוק, שקובע הוראות בנוגע להגשת דוח תיאום אינפלציוני, ימשיך לחול, ויש כוונה לקבוע הוראות כדי להקל על אופן הדיווח באמצעות טופס קצר.

2.10 סעיף 27 לחוק בנוגע להוראות בדבר אי תחולת החוק לגבי נישומים מסוימים, ימשיך לחול, ואולם בשנת המס 2008, **מי שזכאי להגיש דוחות מס דולריים לפי "התקנות הדולריות", יוכל להודיע על כך תוך 90 ימים מתחילת שנת המס, במקום 30 יום מתחילת שנת המס.**

2.11 סעיף 32 לחוק שכותרתו תחולה והוראות מעבר ימשיך לחול עם שינויים קלים, בעיקר לגבי סעיפים שאינם רלוונטיים עוד, גם טרם ביטולו של חוק התיאומים. כנ"ל לגבי סמכויות של שר האוצר להתקין תקנות על פי סעיף 33(א) לחוק.

3. תיקון עקיף מס' 164 לפקודת מס הכנסה

במקביל לסיום תחולתו של חוק התיאומים, כולל התיקון גם תיקונים לפקודת מס הכנסה, כפי שיפורט להלן:

3.1 תיקון סעיף 3(ט) לפקודה - הסעיף קובע הוראות לגבי קבלת הלוואה בריבית נמוכה מהשיעור שנקבע בתקנות (בד"כ צמוד למדד+4% לשנה). פסקה (4) של הסעיף קובעת כי ההוראות בסעיף לא יחולו על הלוואה שהיא נכס קבוע בידי המלווה (כמו שטר הון ללא ריבית והצמדה), כי הלוואה כזו חויבה בתוספת בשל אינפלציה. פסקה זו בוטלה, כיוון שעם סיום תחולת הוראות חוק התיאומים, הלוואה לא תהיה עוד בגדר נכס קבוע ולא מחויבת עוד בתוספת בשל אינפלציה. **לפיכך, הוראות סעיף 3(ט) עלולות לחול מעתה על מצבים שבהם הן לא חלו בעבר.**

3.2 החלפת סעיף 3(י) לפקודה בנוסח חדש -

סעיף 3(י) לפקודה קובע, שאם ניתנת הלוואה ללא ריבית או בריבית נמוכה משיעור שנקבע בתקנות, יראו את הפרש הריבית כהכנסה בידי נותן הלוואה. סעיף 3(י) לפקודה הוחלף בנוסח חדש. עיקרי השינויים לעומת הנוסח הישן: (א) עד כה נקבע שהסעיף חל על כל אדם (לרבות חבר בני אדם) שנתן הלוואה שרשמה בפנקסי חשבונות שנוהלו לגבי הכנסה שלגביה היו חייבים לנהל פנקסים לפי שיטת החשבונאות הכפולה או שהוראות פרק ב' לחוק התיאומים חלים בקביעתה. התיקון משמיט כמובן את ההתייחסות לחוק התיאומים ומחיל את הסעיף לגבי כל חבר בני אדם שנתן הלוואה, ללא כל קשר אם חלה עליו חובת ניהול פנקסים בשיטה הכפולה.

(ב) הפרש הריבית – נחשב ערב התיקון להכנסה מיוחדת החייבת במס בשיעור של 40%, ללא כל זכות לפטור, לניכוי או לקיזוז כלשהם בשל המס.

התיקון קובע, שהפרש הריבית ייחשב כהכנסה לפי סעיף 2(4) לפקודה (הכנסת ריבית) בידי נתן ההלוואה, ואין כל מגבלה לגבי פטור, ניכוי או קיזוז כנגד הכנסה זו (מלבד המגבלות הרגילות שבפקודה החלות על קיזוז כנגד הכנסה מריבית לפי סעיף 2(4), כגון איסור על קיזוז הפסדים עסקיים מועברים כנגד הכנסה זו). גם שיעור המס המיוחד של 40% בוטל ועל כן הוא יהיה חייב במס חברות רגיל (בשנת המס 2008 – 27%).

(ג) בוטלה הקביעה שקבעה שמקבל הלוואה שחל עליה סעיף 3(י), לא יהא זכאי לפטור, ניכוי או קיזוז כלשהם בשל המס שחל על נתן ההלוואה.

(ד) בוטל הסייג שהיה עד כה לתחולת סעיף 3(י) על הלוואה שעל פי חוק התיאומים, היא נכס קבוע בידי המלווה.

(ה) בתיקון נקבע שהסעיף לא יחול מעתה גם על המקרים הבאים:

- הלוואה שהיא עסקה בינלאומית כמשמעותה בסעיף 85א²;
- הלוואה שאינה צמודה למדד כלשהו ואינה נושאת ריבית או תשואה כלשהי, שנתן חבר בני אדם שבשליטתו³ כנגד שטר הון שהונפק לתקופה של חמש שנים לפחות, ובלבד שההלוואה אינה ניתנת לפירעון לפני תום התקופה האמורה והפירעון נדחה בפני התחייבויות אחרות וקודם רק לחלוקת עודפי הרכוש בפירוק;
- שטרי הון ואגרות חוב שהנפיק חבר בני אדם אחר, בתנאים הקבועים בפסקה (5) שבהגדרה "נכסים קבועים" שבתוספת ב' לחוק התיאומים⁴ ושהיו נכס קבוע בידי נתן ההלוואה ביום 31 בדצמבר 2007;

יצוין שהתקנות על פי סעיף 3(י) קובעות את שיעור הריבית לעניין הסעיף (שאם שיעור הריבית בפועל נמוך ממנו, אזי יש להחיל את הסעיף על נתן ההלוואה) כדלקמן:

² יצוין שבהודעת רשות המיסים מיום 10 במרץ 2008, נאמר, שסעיף 85א המחייב לבצע עסקאות בינלאומיות בין צדדים קשורים על פי תנאי שוק, לא יחול עד תום שנת המס 2007 על שטרי הון שנחשבו כנכס קבוע בידי המלווה.

³ "שליטה" - 25% לפחות מכח ההצבעה או מהזכות לרווחים, במישרין או בעקיפין, ביום אחד לפחות בשנת המס.

⁴ שטרי הון ואגרות חוב שהונפקו לתקופה של שנה אחת לפחות, והריבית השנתית עליהם אינה עולה על 30% משיעור עליית המדד בשנת המס.

- אם על מקבל ההלוואה חל פרק ב' לחוק התיאומים – שיעור עליית המדד.
- אם על מקבל ההלוואה לא חל פרק ב' לחוק התיאומים – שיעור עליית המדד בתוספת 4% לשנה.

מאחר שאין כבר תחולה לפרק ב' לחוק התיאומים, הרי שבהלוואות שניתנו עד כה למי שחל עליו פרק ב' לחוק התיאומים בתנאים של הצמדה בלבד, יש להחיל על נותן ההלוואה את סעיף 3(י) לגבי הפרש ריבית של 4%.

הנוסח החדש של סעיף 3(י) לפקודה מחייב ארגון מחדש של המבנה המימוני בתוך קבוצת חברות. כך למשל, על מי שהחזיק ביום 31.12.07 בשטר הון (שהונפק לתקופה של שנה לפחות) ללא ריבית והצמדה, ימשיכו לא לחול הוראות סעיף 3(י). לעומתו, מי שנתן הלוואה צמודת מדד בלבד, יצטרך לשנות את תנאי ההלוואה לצמוד+4%, אחרת יחול עליו סעיף 3(י), אלא אם ימיר את ההלוואה לשטר הון לתקופה של 5 שנים לפחות ובתנאים שתוארו לעיל.

3.3 בוצעו שינויים במספר סעיפים בפקודה שכללו מחיקת התייחסות לחוק התיאומים (ובמקרים מסוימים החלפת הגדרות) כדלקמן:

סעיף 18(ד) לפקודה (קבלנים), סעיף 64 לפקודה (חברה שקופה), סעיף 102 לפקודה (הקצאת מניות לעובדים), סעיף 103ג(2) + 103יא(ו) לפקודה (מיזוג).

3.4 סעיף 90 לפקודה הודן במכירות קצרות מועד של נכסי הון ואשר לא הוחל במשך כל מועד תחולתו של חוק התיאומים, בוטל במסגרת התיקון שבנדון.

3.5 סעיף 104 לפקודה בנוגע להעברת נכסים תמורת מניות – הגדרת "נכס" בסעיף זה מתייחסת ל"נכס קבוע" כהגדרתו בתוספת ב' לחוק התיאומים. ההגדרה הוחלפה לאור סיום תחולתו של חוק התיאומים, בהגדרה שאינה מפנה לחוק התיאומים. בסעיפים 18(ד) ו-103ג(2)(א) הוחלפה הגדרת "נכס" שמתייחסת ל"נכס קבוע" על פי חוק התיאומים, בהגדרת "נכס" החדשה שבסעיף 104.

הגדרת נכס לעניין סעיף 104 לאחר התיקון דומה להגדרתו בסעיף 88 לפקודה (אך בניגוד להגדרה בסעיף 88, לעניין סעיף 104, ההגדרה תחול גם על זכות חזקה במקרקעין).

4. תיקון עקיף מס' 64 לחוק מיסוי מקרקעין

סעיף 48 לחוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה), התשכ"ג-1963, הודן במכירות קצרות מועד של נכסי מקרקעין ואשר לא הוחל במשך כל מועד תחולתו של חוק התיאומים, בוטל במסגרת התיקון שבנדון (בדומה לביטול סעיף 90 לפקודה- ראה לעיל).

5. תיקון עקיף מס' 35 לחוק מס ערך מוסף

שונתה ההגדרה ל"ריווח" בסעיף 1 לחוק מע"מ, וכעת הרווח שעליו מתחייבים מוסדות כספיים במס רווח הינו לאחר ניכוי המס על שכר, ולא לפני ניכוי המס על שכר.

שינוי נוסף הינו בסעיף 4(ב) לחוק, בהגדרה "שכר" (המשמשת גם לחישוב מס שכר המוטל על מוסד כספי), שכוללת כעת גם תשלום דמי ביטוח ששילם מעביד לפי חוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), התשנ"ה-1995 (להלן: "חוק הביטוח הלאומי"), בניכוי דמי הביטוח שהמעביד ניכה משכר העובד לפי סעיף 342(ג) לחוק הביטוח הלאומי.

שינויים אלו יחולו על שכר המשתלם בעד חודש ינואר 2009 ואילך.

הוראת מעבר- בשנת המס 2008, ינוכה מ"הריווח" מחצית המס על שכר. כמו כן, להגדרת "שכר" תתווסף מחצית מסכום תשלום דמי הביטוח הלאומי ששילם מעביד בעד עובדו בניכוי מחצית מדמי הביטוח שהמעביד ניכה משכר עובדו.

לקבלת פרטים נוספים אנא צרו קשר עם:

רו"ח דני גבאי בטלפון: 6085532 – 03, או בדואר אלקטרוני: dqabbay@deloitte.co.il

אנו עומדים לרשותכם בכל הסבר נוסף ככל שיידרש.

אין להסתמך על תוכן חוזר זה ו/או לעשות בו שימוש כלשהו מבלי לקבל עצה מקצועית מתאימה שכן אין מטרת החוזר אלא להסב את תשומת לבך לאמור בו.

בכבוד רב,

בריטמן אלמגור ושות'

רואי חשבון